

K ORGANIZACI SOUČINNOSTI

Zkušenosti z bojů ve Velké vlastenecké válce Sovětského svazu poskytují **nejedno** svědectví o tom, jaký význam měla v přípravě a vedení operací organizace součinnosti.

V knize „Vzpomínky a úvahy“ píše maršál Sovětského svazu G. K. Žukov při organizaci porážky fašistických vojsk u Stalingradu toto:

„Od 1. do 4. listopadu byly posouzeny a zkorigovány plány Jihozápadního frontu a potom byly podrobně prozkoumány a sladěny plány činnosti 21. armády a 5. tankové armády.“ V dalším pokračuje: ... „určoval se způsob a plán dělostřelecké přípravy, její hustota, pravděpodobnost zničení a umlčení nepřátelské obrany jakož i způsob, jakým by dělostřelectvo mělo při útoku pomáhat bojovým sestavám. Koordinoval se plán součinnosti letectva a dělostřelectva a rozdělovaly se jim úkoly, plán i způsob součinnosti s tankovými vojsky při průlomu a po jejich zasazení do průlomu. Upřesňovala se součinnost na křídlech a se sousedy, zejména pro tu chvíli, kdy rychlá vojska proniknou do průlomu a budou operovat v hloubce nepřátelské obrany. Na místě se dávaly praktické pokyny co je třeba ještě se dozvědět o nepříteli, co naplánuvat, jakou práci provést přímo v terénu s vojsky.

Hlavní pozornost všech velitelů a politických pracovníků se soustřeďovala na to, že je nutno energicky prolomit taktickou obranu nepřátelských vojsk, ochromit je silným úderem, rychle zasadit druhé sledy do akce a rozšířit taktický průlom v operační. Při rozpracování úkolů ve sborech, divizích a útvech jsme vyžadovali, aby se velitelský sbor podrobně seznámil s danými úkoly a jejich smyslem, jakož i se způsoby součinnosti s posilovými prostředky a sousedy, zejména v hloubce nepřátelské obrany.“ (Nakladatelství Svoboda, Praha 1971, str. 386).

V citované knize je dostatek dalších dokladů o této problematice (viz str. 389, 507, 537 a další). Vybral jsem tyto statě, protože jsem je považoval za nejpoučenější. Přesto, že jsou podávány beletristickou formou, jsou ve skutečnosti klasickou učebnicí.

Soudobé operace pozemního vojska, které mohou probíhat s použitím jaderných zbraní i klasických prostředků, jsou charakteristické manévrovou činností vojsk, bojem na nesouvislé frontě, na směrech a současně v různé hloubce. Budou se vyznačovat velkou intenzitou, rychlým spádem, různými způsoby činnosti, přechodem od jednoho způsobu operace ke druhému a náhlými změnami situace i nepřetržitým jejich vedením ve dne i v noci bez ohledu na roční období.

Základní podmínkou dosažení úspěchu je rozhodné soustředění úsilí vojsk včetně jaderných zbraní na směr hlavního úderu.

Uvedená charakteristika soudobých operací i efektivní využití různých druhů vojsk a specifických vojsk v ní bude vyžadovat kromě jiného i sladěnou činnost s cílem zabezpečit přípravu i realizaci rozhodnutí velitele.

Postup, který k tomu účelu volíme, nazýváme *organizací součinnosti*.

Vzhledem ke svému významu a důležitosti právem tuto činnost považujeme za prvořadou povinnost velitelů a štábů a za rozhodující podmínku ke sladění činnosti podřízených vojsk, spolupůsobících druhů vojsk a speciálních vojsk jakož i sousedů. Tvoří vlastně nepřetržitý proces, realizovaný v práci štábu při přípravě rozhodnutí velitele a plánování, ale i v průběhu operace.

Vševojskový štáb organizuje a zabezpečuje všestrannou součinnost jak vertikálně, tak horizontálně. Možnou funkční náplň znázorňují na schématu.

Součinnost organizuje podle úkolů, směrů, objektů, způsobů činnosti a doby do celé hloubky operace, především ke splnění hlavních úkolů a ve prospěch uskupení, které plní tyto úkoly. Nejpodrobněji obvykle organizujeme mezi silami a prostředky do bližšího úkolu a zvlášť podrobně na první den operace.

Hlavní důraz klademe na sladění činnosti vojsk, která zabezpečují první jaderný úder, tj. frontového letectva a raketového vojska s prostředky nadřízeného velitele a vojskem PVOS a na využití účinků pozemními vojsky.

Nelze zapomínat, že východiskem pro tato opatření je *dobře sladěná a organizovaná práce vševojskového štábu*.

Organizace součinnosti má vždy stejný cíl: sladit palebnou činnost a manévr vojsk podle cíle, místa, času a způsobu plnění úkolů a v usměrnění jejich úsilí k dosažení stanovených cílů.

Přesto její organizace v období přípravy operace a v jejím průběhu bude mít odlišný charakter.

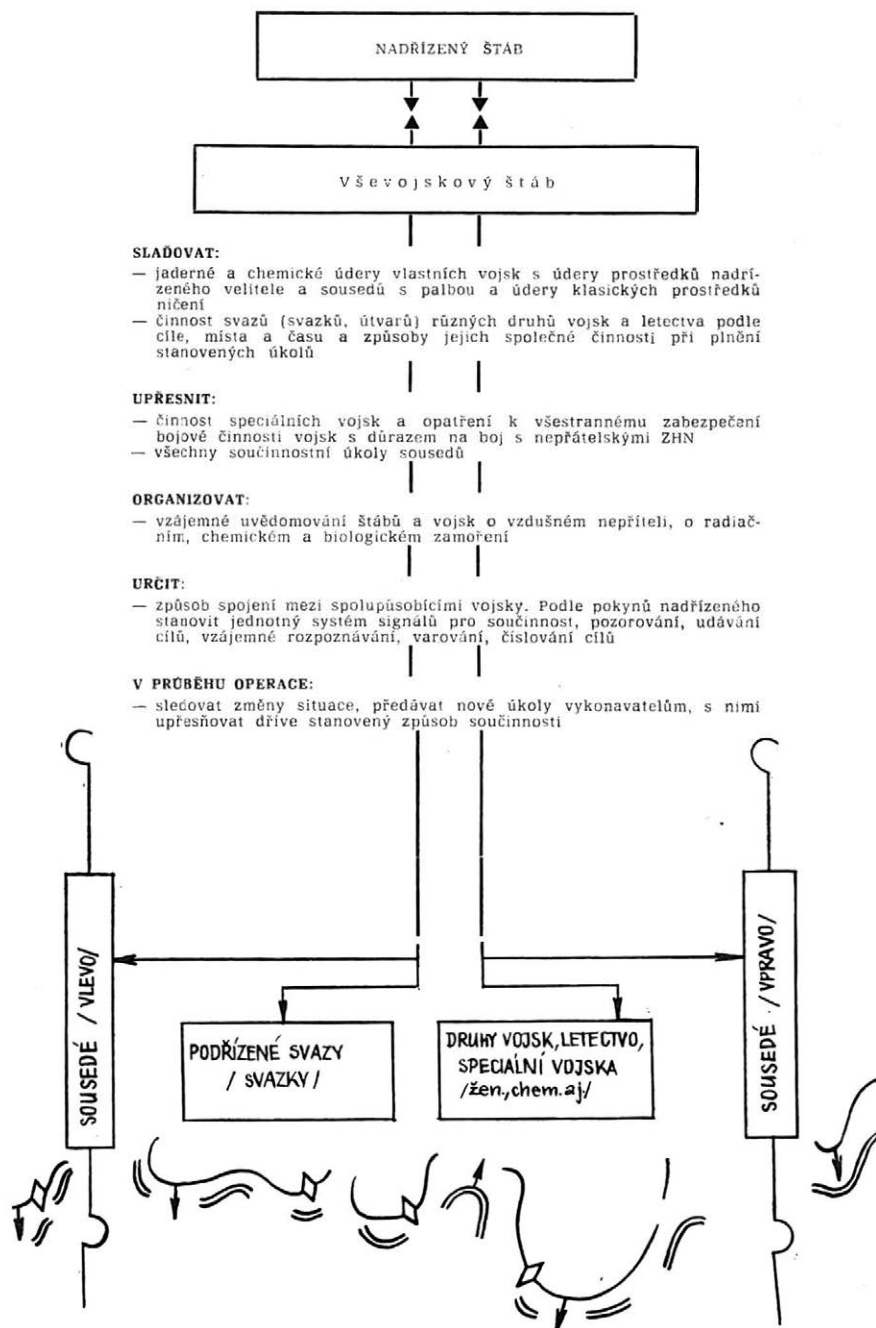
Součinnost *v období přípravy operace* má relativně prognostický charakter; úspěch záleží na zkušenostech, organizačních schopnostech velitelů a štábů i na optimálním předvídání předpokládaného průběhu a výsledku nadcházejícího boje.

Velitelé a štáby musí proto správně chápat cíl nastávající činnosti, úkoly, znát situaci, brát v úvahu skutečné bojové možnosti vojsk, tj. především jejich faktickou sílu a prostředky a umět použít jednotlivé druhy vojsk a speciálního vojska v operaci.

Celková operace i průběh v této etapě ovlivňuje relativní dostatek času i materiálních prostředků, přehled o situaci vlastních vojsk a nepřítele, terénu apod. Vcelku tvoří součinnost vlastně základ pro organizovanou a sladěnou činnost vojsk při zahájení a v průběhu operace.

Může probíhat na místech velení za přítomnosti zainteresovaných orgánů na mapách nebo plastických stolech nebo obdobným způsobem v terénu.

Při organizaci součinnosti v průběhu operace budeme sladovat činnost vojsk při řešení konkrétní operační (taktické) situace, která mnohdy nemusela tvořit ani jednu z předpokládaných variant při plánování. Situace může být v dané fázi operace rozhodující pro další vývoj operace vcelku. Proto se při její realizaci mnohdy neobejdeme bez vzájemné součinnosti se sousedy, prostředky nadřízeného velitele apod. (např. při odražení protiúderu nepřítele, odstranění následků po jaderných úderech, likvidaci obklíčení na stycích se sousedy apod.). Součinnost může ovlivnit i zcela nové uspořádání operační sestavy vojsk, nové rozhodnutí velitele apod. Může probíhat buď v terénu na jednom nebo více místech, nebo na místech velení nadřízeného štábu nebo podřízených štábů. Někdy z důvodů nebezpečí z prodlení nebudeme ji zabezpečovat osobním stykem zainteresovaných orgánů, ale pomocí technických prostředků a to postupně,

podle důležitosti jednotlivých druhů vojsk a speciálních vojsk v operaci. V některých případech bude situace tak složitá, že budou velitelé osobně vyjíždět k podřízeným vojskům s některými příslušníky štábu, aby na místě zorganizovali součinnost k zdárnému splnění úkolů.

Charakteristické bude, že to bude většinou pod tlakem času, nedostatku materiálních prostředků, nepřehledné situaci i nedostatku zpráv o vlastních, ale především vojscích nepříteli.

Chci znovu zdůraznit, že i v průběhu operace je organizace součinnosti nepřetržitý proces, který organizuje vševojskový štáb.

Bude mít jinou náplň i formu v útočné, než v obranné operaci. Též úkoly budou odlišné na operačním a taktickém stupni velení.

Pozornost zasluhuje součinnost při společných opatřeních se spojeneckými armádami, zvláště jsou-li jako sousedé. Budou zde jistě odlišná organizační opatření, než při jejím zabezpečení s vlastními vojsky.

Především:

- určíme funkcionáře, kteří bezprostředně odpovídají za udržení styku se sousedy,
- vzájemně vyměníme údaje k zabezpečení spojení,
- sladíme vzájemné kódování map a použití prostředků pro utajení velení,
- vzájemně se informujeme o úkolech v operaci, se lhůtami jejich plnění, se způsobu udržování styku a vzájemného využití palby a pohybu v průběhu operace,
- upřesníme rozhraní,
- upřesníme místa velení při zahájení a v průběhu operace,
- upřesníme vzájemné předávání varovných signálů,
- vzájemně vyměníme styčné důstojníky, které zabezpečíme spojovacími prostředky,

— vzájemně se informujeme o metodice práce štábu,

— dovedeme úkoly k zabezpečení součinnosti k přímým vykonavatelům.

Spojenecký svaz (svazek, útvar) může být při zahájení nebo v průběhu operace podřízen operačnímu svazu, tzn., že ho převezme do operační sestavy.

V takovém případě bude vhodné podle konkrétních podmínek, času i operační situací přijmout tato opatření:

- vzájemnou výměnu styčných důstojníků, podle potřeby je vybavit i prostředky pro spojení, případně vyměnit celé operační skupiny, jejichž složení může být různé,
- sladit metodiku práce štábů,
- dodat dokumentaci pro spojení a sladit spojovací síť,
- dodat dokumentaci, zabezpečující utajení velení (kódované mapy, hovorové tabulky, čísla funkcí, volací znaky apod.),
- seznámit s trvale platnými signály a systémem jejich pronikání,
- sladit všechny otázky, dotýkající se materiálního zabezpečení,
- zabezpečit vyhotovení dokumentace buď v mateřském jazyce podřízeného štábu nebo, což je nejobvyklejší v jazyce ruském (využití jednotné formalizované dokumentace).

Organizace součinnosti vojsk vyžaduje znát zásady soudobé operace, použití druhů vojsk a speciálních vojsk a umět předvídat. Součinnost tvoří nedílnou část celého rozhodovacího procesu, ale i řízení operace. To vyplývá i z obsahu skladby hlavy 5 předpisu Oper-2-1.

Naučit velitele a štáby tuto složitou činnost je možné jedině praktickými nácviky. Proto by mělo být obsahem plánovaných štábních nácviků a štábních cvičení nejen řešení operačních (taktických) situací, ale i praktická organizace součinnosti v přípravě i v průběhu operace.